

Juridiska fakultetsstyrelsen
Professor Vilhelm Persson

Kulturdepartementet

Remiss: Innehållsvillkor för public service på internet – och ordningen för beslut vid förhandsprövning (SOU 2022:5)

Ku2022/00647

Juridiska fakultetsstyrelsen, som har anmodats att yttra sig över rubricerat betänkande, får härmed avge följande yttrande. Yttrandet har utarbetats av professor Vilhelm Persson och docent Bengt Lundell.

Betänkandet behandlar reglering av verksamhet som public service-medieföretag bedriver som komplement till traditionell radio och television. Dels behandlas villkor avseende innehållet i sådan verksamhet på internet, dels behandlas systemet för förhandsgranskning av nya tjänster av större betydelse och väsentliga ändringar i befintliga tjänster. Fakultetsstyrelsen anser över lag att de förslag som läggs fram i betänkandet är rimliga och väl underbyggda. Enligt fakultetsstyrelsens mening är det en rimlig utgångspunkt att det ska finnas garantier för att public service-företagens verksamhet ska bedrivas på samma sätt oavsett vilken medieform som företagen använder.

Avseende några delar av förslagen anser fakultetsstyrelsen att det finns ytterligare aspekter som bör beaktas i den fortsatta beredningen av ärendet.

Fakultetsstyrelsen håller med om att det låga förväntade antalet ärenden om förhandsprövning talar emot att en särskild organisation byggs upp för att hantera denna prövning. På ett principiellt plan anser emellertid fakultetsstyrelsen inte att det innebär en speciellt stark garanti för mediernas oberoende om prövningen förs över till Myndigheten för press, radio och tv. Det är en myndighet som allmänt sett lyder under regeringen och som inom andra områden av nödvändighet har åtskilliga kontakter med regeringen och Regeringskansliet. Därför kan finnas risk för att frågor om påverkansförsök uppkommer. Möjligheterna att ytterligare stärka oberoendet genom särskilda organisationsformer eller beslutsprocesser bör därför undersökas i den fortsatta beredningen av ärendet.

Förslaget till 7 § tredje stycket förordningen (2019:1256) om uppgifter för Myndigheten för press, radio och tv vid förhandsprövning av tjänster hos public service-företagen innebär att det inte ska vara möjligt att överklaga kammarrätternas avgöranden. I betänkandet anges mycket fåordigt att syftet är att begränsa den tid som en eventuell domstolsprocess kan innebära (s. 145). Fakultetsstyrelsen anser att det är en mycket betydelsefull rättssäkerhetsgaranti och generell princip att beslut ska kunna överklagas. Det är viktigt att inte göra undantag från denna princip utan starka skäl och begränsningar av rätten att överklaga behöver motiveras noggrant. Fakultetsstyrelsens kan inte – baserat på

den kortfattade motiveringen – se att det finns tillräckliga skäl för att införa ett överklagandeförbud och avstyrker därför utredningens förslag i denna del.

Fakultetsstyrelsen vill vidare påminna om att den tidigare framfört att begreppet ”tråd” är svårtillgängligt, särskilt i samband med sändningar som har anknytning till Internet (se senast remissvaret till betänkandet Ett ändamålsenligt skydd för tryck- och yttrandefriheten [SOU 2020:45]). En modernare terminologi är därför mycket önskvärd. En grund för en sådan terminologi kan vara termen ”radiofrekvenserna” som nämns i 3 kap. 3 § yttrandefrihetsgrundlagen. Ett grundläggande syfte med 3 kap. yttrandefrihetsgrundlagen är att markera att antalet radiofrekvenser är begränsat och att tilldelning av en frekvens därför är kopplad till ett visst ansvar. Terminologin bör återspegla detta. Exempelvis skulle en uppdelning kunna göras mellan sändningar i sådan form som kräver tilldelning av radiofrekvenser och andra sändningar.

I betänkandet anges mycket kortfattat att distribution av innehåll via Internet typiskt sett anses ske genom tråd (s. 43). Det förefaller i och för sig ofta lämpligt att tillämpa regleringen av trådsändningar men det framgår inte tydligt av någon författning (jfr t.ex. Hans-Gunnar Axberger: Yttrandefrihetsgrundlagarna, 4 uppl. 2019 s. 97 ff. samt definitionerna av trådsändning i prop. 1966:149 s. 36 och prop. 1990/91:64 s. 83). Fakultetsstyrelsen anser att det är angeläget att ett klagande görs i lagtext så att regleringens formulering blir mer begriplig i en modern kontext.

Slutligen kan noteras att förslaget till 5 kap. 4 § andra stycket radio- och tv-lagen innehållet följande lydelse: ”Första stycket gäller även för uppgifter...” Enligt fakultetsstyrelsens mening är en formulering i linje med ”Skyldigheten i första stycket gäller även för uppgifter...” tydligare och därför att föredra.

Enligt delegation

Vilhelm Persson